

Naročnina doma na skupni naslov mesečno 2 D., na posameznoga 2 Din. 50 par.

V inozemstvo 6 Din, ali z M. Listom, M. Ogrščekom i kalendarom 8 Din. 50 para., letno 100 Din. Plačati se mora bar mesečno naprej. Štev. položnice 11806.

NOVINE

SLOVENSKE KRAJINE

Vredništvo v D. Lendavi hš. 67, uprava v Črensovcih, Slov. Krajina.
glasov: nol
MO
Maribor
vsaka rec
oglas do 10 reči 5 Din.,
više vsaka reč 1 D. 50 p.
Popust po dogovori.

Namen Novin je: 1) z zagovorom Pravice tolažiti Srce Jezusovo, i 2) z čistimi dohodki podpirati siromake Sv. Ivan Bosko, pomagaj nam oba doseči!

Protestiramo!

Zeleno polje, dne 17. 8. 1934.

Zeleno polje je marof na veleposestvi Belje, v Baranji.

Na tom marofi dela 98 naših bratov i sester i z žili svojih poštenih slovenskih rok vstvarja dobrine, štere so celomi jugoslovanskimi narodi v hasek. No, na tom marofi se je zgodila vnebovpijoča krivica:

98 naših poštenih delavcov bi moralo i je moralo na Velko mešo okapat repo.

Upravnik toga marofa je začasno nekši mladi gospod, nindri iz bivše Črne gore doma. Kakši strokovnjak je, nas ne zanima, iz njegovoga ravnanja pa vidimo, ka njemi je duša delavca nepoznana reč, ar inači si ne bi vü-pao dovoliti takši spajs, ka bi 98 poštenih, na svojo vero i na vero svoji poštenih roditelov ponosnih delavcov pozvao na den, kda mi krščeniki svetimo najlepši Marijin svetek — na delo. Te gospod, nekši Lalevič, je pred kratkim prepüsto svoje delavce drugomi marofi, zato, ka prej na njegovom marofi je že opravleno vsako delo. Dokač so naši na tom drugom marofi delali, se je razrasla trava na Zelenom polji tak, ka se ne vidi repa iz nje. Ar ma paler, naš domačin, takši kontraktuš, ka *nujna* gospodarska dela se *morajo* opraviti tüdi na svetek, je upravnik g. Lalevič ukazao delavcom, da na den Velke meše morajo prijeti za motiko i opravlati delo, pri šterom — tüdi poleg največše pridnosti v akordnom deli zaslužijo na den štiri dinare.

Pomislite, prosimo: od sunca do sunca naj dela naš človek i v akordom deli zasluži poleg običajne hrane štiri dinare. Najmenje 15 vör dnevnoga dela, plačilo pa je — štirje dinarčki, štiri škatle špic! Tüdi te, če dela na Velko mešo, kda doma srečni počas-tijo našo skupno nebesko Mater s tem, ka se s pobožnim srcom priporočajo v njeno nadaljnjo dobroto!

Gospoda, zagovorniki nesramnoga kapitalističnoga iskoriščanja, mi v imeni naših delavcov i v imeni njuvih tüdi poštenih starišov odločno protestiramo. Naš delavec na Velko mešo ne sme okapat repo, naš delavec za štiri dinare na den Velke meše ne sme delati, posebno pa ne za štiri dinare.

Proti ukazi, ka naj idejo na Velko mešo na njivo, so delavci protestirali. Mislite, ka glasno, odločno? Ne. *Ponižno, proseče*. Radi bi zbudili v upravitelju, v mladom gospodiči, — usmiljenje. Ali mislite, ka so kaj doseg-noli? Nikaj. Tej starejši delavci so pokazali upravniku hrbet, kda so vidli, ka ne odneha, ka delavce ne püsti, ka bi se ravnali po veri i vesti, — mlajši neizkušeni, dobri dečki so šteli z lepov rečjov zmehčati upravnika, tüdi mladoga človeka. I kaj so doseg-noli? Upravnik je pitao: „Ideš na delo ali ne?“ odgovorili so: „Če drugi idejo, te moramo tüdi mi.“ Za plačilo je edenajstim včasi odpovedano delo, bili so taki izplačani, dobili so knjige i bi mogli domou. Štiri od teh je paler g. Vogrinčič z milov prošnjov nazaj spravo v službo, sedem jih je moralo neusmileno domou. Paler pa je tüdi dobo svoj navuk: „Če se bodo ešče ednok „puntali“ delavci... te mogli oditi tüdi vi...“

Takše delo je greh, proti šteromi najodločneje protestiramo.

Naš narod je na meji. Naš narod more meti veliko zavüpanje i čütiti veliko lübezen do skupne matere domovine, če neščemo, ka bi nasedo slabim vplivom.

Naše javno življenje se pošteno trüdi, ka bi to lübezen i veliko zavüpanje do države vcepilo vsem prebivalcom severne meje,

Spored za Evharistično slavnost v Maribori na Malo mešo.

Za sobočko dekanijo. 1. Ki do se pelali z vlakom, bodo šli iz Sobote 7. septembra zajtra i taki po frtao na šest. Zato bodo romarje iz Goričkoga že večer morali biti v Soboti, ar zajtrašnji vlak iz Hodoša pride dosta kesnej v Soboto. Vsi romari se bomo v Maribori tüdi vdeležili slavnosti pev. društva „Maribora“. Polovična vožnja je zagvišana. Za polovično vožnjo pa mora vsaki paziti na sledeče:

a) Na domačoj postaji naj vsaki küpi železnično karto i legitimacijo za polovično vožnjo v Maribor, ar ide na proslavo pev. društva „Maribor“. Na legitimacijo se mora podpisati, oboje pa dobro shraniti.

b) Na postaji v Maribori nihče nesmi tá dati karte ali legitimacije. Tistomi, ka karte pobira, samo povejte, da mate polovično vožnjo, zato ne date ta karte. S tov kartov se bo vsaki lahko domo pelao zobston.

c) V Maribori bote prle, kak se povrnete z vlakom domov, morali dati legitimacijo potrditi, da ste istinsko bili na prireditvi „Maribora“. To potrditev vam priskrbijo naši gg. akademiki, šterim de ta skrb zavüpana.

V Maribor pride vlak okoli devete vöre. Vsaki lahko do zadvečara opravi tam spoved. Zadvečera, tak okoli dve, pridejo peški romarje v Maribor. Tisti, ka so z železnicov prišli pred poldnevom, do njim šli proti, da bomo vsi vküper šli s procesijov v püšpekovo cerkev.

2. Peški romarje do šli s Tišine 6. septembra zajtra ob sedmój vöri. Tisti, ki so daleč od Tišine, bodo morali priti že večer tá, da zajtra ne bi zamüdili. Procesija de šla k Kapeli, od tam pa mimo Negove k Trojici. Pri Trojici de spovedavanje, večer večernice, predga i počinek. Zajtra ob sedmi odrinemo proti Maribori, kama ščemo priti zadvečara ob dvema.

— te pa pride mladi, duše delavcov ne razumevajoči človek, kakši je g. upravnik Lalevič i podere v ednom dnevi vse to, ka naša poštena javnost z večletnim delom zgradi. Te greh je brez primere v zgodovini trpljenja našega delavca, te greh vpije do nebe i neusmileno nas sili, ka isposlujemo po krivici preganjanim delavcom zadoščenje. Prosimo našiva gda. poslanca, naj taki naznanita to krivico gospodi ministri za socijalno politiko i dosegeta, ka se krivica popravi i kaštiga. *Odpüščeni delavci morajo dobiti odškodnino*, ostali pa zagotovilo, ka jih za 4 Din — ne bo gono na Velko mešo nišče na petnajsturno delo. Ar ne pozabimo: *morali so okapat repo*. I morali so prenašati zasmehovanje ednoga drugoga nastavnika, šteri je povedao: „Ne bomo mirovali, dokeč ostane v marofi samo eden katoliški delavec...“

Ali bi morda zamenili vero očetov zato, ka bi lejko s petnajst vörnim delom zaslužili štiri dinare? Ne, gospodje na Zelenom polji, kaj takšega ne dočakate, ne dnes, ne vütro, nikdar!

Kovačova Julka.

Nedelska šola.

Za krščansko stanovsko državo.

4.

Če bi lüdje zato dali zidati hiše, ar je zdrava i lepa streha potrebna, no potem ne bi hodo na belo cesti brezposelni zidar, potem ne bi stale nezakörjene peči ciglenice, potem ne bi stali brez haska i rjaveli stroji, šteri delajo črep, ne, potem bi meli drugi, lepši svet.

Ka pa, dnes ne delamo zato ci-

Za lendavsko dekanijo. 1. Tisti, šterim je bliže na beltinsko postajo, naj bodo tam frtao na šest. Naj si küpijo karto do Maribora i legitimacijo za 5 dinarov, dale pa naj se ravnajo tak, kak oni iz sobočke dekanije.

Šterim romarom pa je bliže lendavska postaja, pa naj bodo v Lendavi najkesnej do frtao na šest, si tam ravno tak küpijo karto i legitimacijo za proslavo v Maribori.

Oboji romarje s sobočke i lendavske dekanije se v Ormoži najdejo, kde oba vlaka vküper prikapčijo.

2. Tisti, ki bodo z lendavske dekanije šli peški, pa odrinejo z Dokležovja 6. septembra zajtra najkesnej ob sedmi. Zato pa naj tisti, ki so daleč, pridejo že večer v Dokležovje, tam prenočijo i drugo zajtro počinjeni nadaljavlejo pot: Tej romarje bodo šli prek Veržeja, Sv. Križa, Sv. Jurija, Sv. Antona k Sv. Trojici, kde se najdejo z onimi s sobočke dekanije.

Vsaki naj si s sebov vzeme žlico i malo šalico za vodo pa za župo.

V Maribori se vdeležimo proslave pevskoga društva „Maribor“ pa tüdi evharističnoga kongresa. Evharistični kongres je spomin, da nas je Jezus pred 1900 letami odrešo. Zato se Njemi bomo za to zahvalüvali.

Vsaki zna, da je med Jezusovimi apoštoli bio tüdi eden Judaš, šteri je Jezusa odao. Ali bo tüdi med nami, šteri se bomo šli Jezusi zahvalüvat, kakši Judaš? Gvišno! To bodo tisti, ki na kongres pridejo s smrtnim grehom. Zato si naj vsaki že doma, ali med potjov, ščista zagvišno pa v Maribori pred slovesnostjov očisti dušo pri sv. spovedi.

Vse k vekšoj časti božoj i z lübezni do v Oltarskom Svestvi prebivajočega Jezusa!

gla, ka bi postavili hiše, štale, mostove i spodobne potrebne dobrine? Ne. Dnes se v prvoj vrsti zato dela cigeo, ka bi meo tovarnar — *dobiček*.

Batja ne dela zato poceni punčulov, ka bi ti Janči meo na proščenje nove punčule, nego zato i samo zato, ka bi on meo dobiček. Veleposestnik, šteri v Ameriki s stroji da obdelavati več jezero plügov oratje zemle i na njej pridelati več jezero metrov silja — ne dela vse to zato, ka bi vsi siromaki dobili svoj vsakdanešnji kruh, nego zato *da delati*, ar računa s tem, ka bo meo dobiček.

Istina, ka je punčul potreben, istina je, ka je cigeo potreben, istina je, ka je potrebna pšenica veleposestnika v Ameriki, ali on se za to ne briga dosta. Če vidi, ka nega dobička, da pometati pšenico v morje ali v ogenj, tovarnar za punčule, ali opeko pa odpüsti svoje delavce, šterim samo telko časa privošči krüh i zaslužek, dokeč njemi prinaša delavec i njegovo delo — dobiček.

Eto je prvi vzrok krivic dnešnjega sveta: *to je vzrok krivice, ka ne vstvarjamo dobrine zato, ar so te potrebne, nego zato, ar nam prinašajo dobiček*.

Se zná, siromak maha s pesnicov i pravi, naj samo počaka te poganski kapitalist, on njemi že pokaže.... Dajte pa priliko ravno tistomi siromaki, ka de lükec tržo na senji, pa de njemi na smeh stao obraz, če lejko oda merico toga blaga z *najmenšim dobičkom*. Bodimo pravični. Če ne priznamo dobička bogatim, ne bežimo za njim tüdi mi, siromaki.

Lejko bi nam odvrnoli, zakaj je potrebno, ka ravno bogatini majo fabrike za obüteo, velka posestva i stroje

za pridelavanje več jezer centov lepoga žita ali stroja za izdelavanja črepov? To je ne potrebno, celo krivično je, ka je tak, ar ravno zato nema moči velka večina siromakov, ka bi prisilila bogate, da napravijo, da dovolijo pravičnejši svet.

Nišče ne bo tajio, ka nam je krüh potreben. Pa itak ne morejo delati vsi peki, ar edni nemajo mele, drugi ne kvasa, tretji ne peči, velka večina pekov pa nikaj ne zvün svojih rok, s šterimi iz mele, kvasa, vode in soli v koriti zmesi, v peči pa speče žemlo. Te reči: melo, kvas, sol, korito, peč, brez šterih ne moremo izdelati žemle, blaga, imenüjemo kapital. Što ma kapital i delavce, on lejko peče žemle, lejko zasluži. Ka pa tisti, šteri nema kapitala? Tisti se mora pogoditi z lastnikom kapitala (z majstrom, šteri ma kapital), s kapitalistom. Kapitalist da svoj kapital, delavec pa delo svojih rok i glave, pa bodo žemle pravočasno na placi. Kapitalist rad da delo, če ma pri žemlaj dobiček. In če ga nema? Delavca odpüsti iz službe. Kapitalist, šteri navadno ma peneze, ne bo mrtev od gladi, če mesec dni počiva njegova peč, ne pa delavec, šteri zvün svojih rok nema nikaj na tom božem sveti.

Istina je, ka kapital brez delavcove roke nikaj haska ne da, to je, ka se kapitalist i delavec morata zglihati, ali samo slepi ne vidijo, ka ma pri tom glihanji kapitalist vsikdar — vekšo moč. On lejko prisili delavca, da njemi dela po takšoj ceri, ka bo meo kapitalist dobiček. Da bo zavolo premale plače ali prežmetnoga dela stradao pek, na konci tüdi njegova družina, za to se kapitalist ne more dosta brigati. Lejko pove delavci: „Bodi srečen, če spoj dobiš delo, jaz lejko shajam brez tebe, delavcov je itak skoro preveč...“

Tak smo spoznali drugo krivico dnešnjega sveta: *prevelko moč kapitala, kapitalista*.

Zmenšajte moč kapitala i kapitalista; ne püстите, ka bi delali potrebne dobrine zavolo dobička, nego zato, ar so nam potrebne, pa bo včasi novi, lepši svet; siromaki i bogati toti ostanejo, ne bomo pa meli lüdi, šteri bi zavolo pomenkanja potrebčin sovražili svet i bližnjega, ne lüdi, šteri bi op-ravičeno pravili, ka ne morejo skrbeti za zveličanje duše.

Pisma naših z tujine

Bannes, Francija.

Prečastiti g. urednik!

V začetki svojega prvoga pisma Vas najprle iz srca pozdravljam i želem ešče duga leta zdravje i vse ka si sami želite, da bi ešče nadale mogli vrejuvati te krščanski prekmurski list. Z veselim srcom sem sprejela v roke Novine, Marijin list i Ogršček, štere ste mi poslali. Novine me posebno veselijo, ka je v njih sv. evangelij i mala predga, štero sam že 3 mesece ne čüla v našem jeziki, francoski pa ešče telko ne razmim. K meši sam ešče prle redno hodila vsako nedelo, dokeč je ne tak silno delo bilo. V juniji sam bila samo ednok pri sv. meši. Posebno težko mi je bilo pri srci, ka sam na Telovo mogla iti okapat, kda je doma vse staro i mlado kípelo v cerkev i po vesi hodilo z Najsvetejšim. V nedelo dopoldne delamo, kda je sv. meša, odvečara pa mam prosto. Ovači mi je hvala Bogi zato dobro. Dosta časa nemam šteti, samo polдне, gda jemo i večer od 10, pol 11 vöre. Jako me veseli to dobro štenje v tom tühinskom kraju.

Zdaj Vas pa ešče ednok pozdravim, Vas, vse moje domače, prijatele i prijateljice i rodbino i bogojanskoga g. plebanoša i vse, ki so na farofi.

Agneška Horvat iz Bogojine v Franciji.

NEDELA.

Antf. Šo je Jezus v varaš, z imenom Naim, i glej, nesli so mrtveca, edinoga sina matere.

V. Skaži nam, Gospod svojo smilenost, R. I svoje zveličanje nam podeli. Molimo: Neprestano vsmilenje naj očičava i variuje tvojo Cerkev, o Gospod; ár brez tebe nemre obstati, naj jo vsikdar vodi tvoja dobrota. Po našem Gospodi Jezusi Kristuši, Amen.

Nedela po Risalaj petnajsta.

Evangelium Sv. Lúkača VII.

Vu onom vremeni: Šo je Jezus vu váraš, ki se zove Naim: i šli so z njim Vučenicke njegovi, i vnožina velika. Gda bi se pa približavao k váraškim vratam: ovo mrtveca so vó nesli v jedinoga sina matere svoje: i ona je bila dovica, i z njov varaška vnožina velika. Štero gda bi vido Gospod, smilivao se je nad njov, i pravo je njej: Ne joči se. I pristopo je, i dotekno se je skrinje (oni pa, ki so ga nesli, stanoli so) i veli: Mladenec, tebi pravim, stani gori. I gori se je opravo, ki je bio mrtve, i začeo je gučati. I dao ga je materi njegovoj. Obišao je pa vse strah, i zvišavali so Boga, govoreći: ka je veliki Prorok gori stano med nami; i ka je Bog pohodo lústvo svoje.

*
„I mrtvi je sedo i je začeo gučati; i Jezus ga je dao njegovoj materi“. Lk. VII. 15.

*
Žalostno zgodbo nam prikazuje dnešnji sv. evangelium: „Nato je šo Jezus v varaš, z imenom Naim, išli so z njim njegovi vučenički i mnogo lústva. Kda se je pa približavao varaškim vratam, glej, so nesli vó mrtveca, edinoga sina matere, štera je bila dovica...“

Mati sprevaža mrtvoga sina. Ona, štera ga je rodila, dojila, hranila i vzgajala, ali ne ga je mogla osloboditi smrti. Zato je tudi materinska lúbezen preslaba, nezadostna; k tomi je potrebna boža moč. To, ka materinska lúbezen ne zmoro, to zmoro smileni i dober Gospod; zbudi njoj mrtvoga sina i njoj ga zroči. I ona ga sprejme, kak ga je nekoč sprejela v porodnji bolečinaj, tak ga zdaj sprejema z britkimi skuzami v očaj i sri, ka bi tem bole bio njeni i bi se njemi tem bole veselila i radúvala.

Kak je zahvalno pogledala mati — dovica najmskoga edinca — Gospoda, svojega velkoga dobrotnika, ki življenje dava i budi v smrti! „I strah je obišeo vse, i hvalili so Boga, govoreći: „Veliki prorok je vstao med nami i Bog je pohodo svoje lústvo“. Kak toplo i prisrčno je mogla občutiti te zahvalne reči mati mladencova!

Kelko mrtvecov, sinov i hčer, sprevaža z ešče vekšov i globokejšov žalostjov, skupna mati celoga človeškoga roda, sv. Mati cerkev. — Živi mrtveci so to, štere je ona porodila, krstila, potrdila v veri; vzgajala i hranila pri sv. spovedi i obhajili... Ali materinska skrb, njena lúbezen jih je ne mogla občuvati, obraniti pred smrtjov greha i grešnoga življenja; jih ne more vzbuditi k vstajenji i k novomi življenji... To so grešniki, trdoga i zakrnjenoga srcá, štera ne omehči toplota materinskoga srcá — materinska lúbav; za šterimi samo stopa, kak na-

Prof. Cosyns se zahvaljuje ljudstvu Slov. krajine.

Ko je bil zanimivi intervju v radiu končan, je profesorja Cosynsa v imenu mlade slovenske inteligence iz Slov. Krajine pozdravil profesor Vilko Novak. Izročil mu je zemljevid Slov. krajine, ki je nedavno izšel.

Profesor Cosyns je z velikim zanimanjem ogledoval kraje, v katerih bližini je njegov balon pristal. Še bolj pa se je razveselil francoske brošure univerzitetnega rektorja dr. Slaviča o Slov. krajini, ki je izšla med mirovno konferenco v Parizu leta 1919. Bil je prijetno presenečen in vidno vzrado-

Belgijski znanstveniki za Slovensko krajino.

Dne 22. avg.

Danes opoldne, tik pred odhodom belgijskih letalcev, je zastopnik Pripravljalnega odbora za prekmurski muzej, prof. Vilko Novak obiskal g. Duprereux, glavnega tajnika Mednarodne komisije za ljudske umetnosti v Bruslju. Naprosil ga je, da bi prekrbel belgijske liste, ki bodo pisali o Slovenski krajini v zvezi s pristanikom prof. Cosynsa, za novi muzej, ki se snuje v Soboti. Navzoč je bil tudi g. Cosyns s svojim spremljevalcem in vsi so se zanimali za to kulturno ustanovo. Gospod Duprereux je takoj zaprosil za stalna obvestila o napredku

imska mati, brez pomoči v žalosti i bridkosti v vroči molitvi, da bi njim prišeo naproti Gospod, ka bi je zbudo i oživo! — Tudi tam ne zadostuje materinsko srcé, bože moči potrebújejo, ovak ostanejo mrtvi...

* * *
Prosimo Gospoda naj pride i pohodi grešni svet, ga obidi i oživi k življenji njim na hasek i na veselje i radost sv. Matere cerkvi!

Dijaški kotichek.

Refleksija.

Človek bi rad zdravo, krepko in lepo telo. To je v naši naravi, ker smo nekoč vse to res bili. V nas živi spomin na ono dobo, ko greh še ni razdejal bogopodobnosti v človeku, takrat ko ni bila le duša lepa, marveč je bilo tudi telo lepo, krepko in zdravo. Človek še vedno hrepeni po oni davni sreči.

Vodne in sončne in zračne kopeli, potovanja, telovadba, turizem, ritmični plesi, kozmetika itd., vse to ima en skupen cilj: lepota, krepkega, zdravega človeka. Kaj naj rečemo k temu? Naj obsojamo? Ne. Ključ do rešitve je pa v tem: človek hoče biti vesel in zadovoljen in uživati življenje, krščanstvo pa hoče človeku dati pravo vsebino. Saj me razumete: nam katolikom kult telesa ni glavna stvar. Mi telo spoštujemo. Prizadevamo pa si, da ga dvignemo iz zgolj materijelne živalske lepote do vzvišene duhovne

ščen nad tolikšno pozornostjo naše akademske mladine. Prosil je prof. Novaka, naj sporoči ljudstvu Slov. krajine, zlasti pa tamkajšnjim študentom, njegovo iskreno zahvalo za vso požrtvovalnost in pomoč, ki je je bil deležen pri pristaniku. Prav posebej pa se je zahvalil za gostoljubni sprejem, s katerim je naše prekmursko ljudstvo počastilo — ne njega, ampak njegovo resno znanstveno stremljenje in delo. To dokazuje visoko kulturno zrelost našega ljudstva, ki je od njegove prijaznosti kar očaran. Ohranil ga bo v najlepšem spominu. („Slovenec“)

muzeja, za fotografije s področja prekmurskega narodopisja in umetnosti itd. Belgijci, zlasti njihova znanost, namreč nočejo pozabiti na deželo kjer je pristal slavní rojak. G. Novak je informiral belgijske znanstvenike o kulturnem položaju Slovenske krajine, ki je Madjari niso proučevali in so jo splošno zanemarjali. Prof. Cosyns je živahno pritrdjeval, ko je slišal, kako napreduje znanstveno delo v zadnjem času. Veselo se je spominjal akademikov, ki so mu pomagali. Ponovno se je zahvaljeval za geografsko karto Slovenske krajine. („Slovenec“)

lepote. Dostojno uživanje življenja, umerjeno negovanje lepote, razna razvedrila in zabave, vse to se da prav združiti s krščanskim naziranjem, dokler ne trpi škode duša.

Božja volja je, da hodi človeško telo vzravnano, čisto in zdravo. Zato naša vera ne le dovoljuje pametno utrjevanje telesa, marveč se naravnost veseli nad njim.

Ako bi šport, treniranje, življenje v čistem gorskem zraku ne imelo nobene druge koristi kot to, da odvrča ljudi od zakajenih kavarn in gostiln, od duševnih, prenapolnjenih kinov in plesišč, je že veliko vredno. Utrjen človek je bolj dovteten za božji klic. Pomehkuženo, razvajeno telo ne posluša evangelija. Zato je bilo rojstvo Jezusovo oznanjeno pastirjem: v vetru, dežju in v viharju utrjenim pastirjem.

Kateri dijaki delajo katehetu v šoli največ preglavic? Kateri so najbolj površni glede zahtev krščanskega življenja. Kateri se najrajši izognejo verskih dolžnosti? Kateri se ne učijo, ne molijo, in padajo iz enega greha v drugega? To so dijaki, ki so od doma razvajeni, ki se jim ni treba nikoli v ničemer odreči.

Tu pa pride pameten šport s svojimi pravili!

— Treniraj telo!
— Zgodaj vstati in zgodaj k počitku!
— Zmernost v jedi!
— Čisto, vzdržno življenje!
Disciplina, odpoved, pokorščina

telesa — to so prakršanske besede. Do sem gredo stvari logično in složno.

Načelo, od katerega pa ne moremo odstopiti, je to: Pri negovanju telesa mora ostati duša vedno vladarica, telo pa podanik. Kultura telesa se ne sme vršiti na škodo duše! Ako se še tako šminkaš in pudraš in uporabljaš razna olja, ako si slikaš oči z atropinom, gojiš in masiraš obraz, da mu ohraniš mladostno svežost — enkrat bo le prišla ura, ko odpove še tako rafinirano negovanje. Pride ura, ko bo duša odvrгла telo (ker je vredno komaj 111 Din) kakor staro obnošeno obleko...

Prefirana nega telesa skriva v sebi verske nevarnosti. Ona se pri mnogih preobliči v docela novo veroizpoved, v kateri telesni šport nadomešča religioznost duše. A kakor neprestane zabave ne izpolnijo nalog življenja in večno lepotičenje ne daje življenju resne vsebine, tako tudi solnčni vzhod na gorskih vrhovih ne more nadomestiti jutranje maše, in od solnca zagorela koža ne svetle čistosti srca.

Rad bi vprašal one, ki fanatično prisegajo na vzvišenost telesne kulture: Ali res verujete, da že iz čisto človeških ozirav pomeni kdovekakšen napredek za državo in narod, ako imajo otroci krepke mišice in zdravo barvo, v sebi pa zanemarjeno notranje življenje? Nraven napredek ljudstva je toliko važnejši od telesnega, za kolikor presega duh materijo.

Mnogo se govori o obnovi in izboljšanju. A kaj se izboljšuje? Samo telesnost. Telo brez duše pa je mrtva stvar. Najprej duša, potem telo.

Naša vera ne zaničuje telesa. Pri vsem svojem optimizmu pa ne pozabi, da ima človeško telo tudi slabosti, da je nagnjeno h grehu, počutnosti in nezmernosti. Zato misli o njem kakor je mislil sv. Frančišek Asiški.

Ta svetnik je v vseh ustvarjenih bitjih gledal svoje brate. Solncu je dejal: brat solnce. Mesecu: sestra luna. Volk: brat volk. Telesu pa: brat osel. Ni nam sovražno telo, naš „brat“ je. A žal „brat osel“, ki mu vodstva ne moremo povsem zaupati, odkar nam je po izvirnem grehu ta „naš brat“ napravil že toliko težav.

Potrebujemo utrjenih rok, a tudi utrjenih duš. Rabimo spretnih rok, a tudi rok, sklenjenih v molitev.

Mišice naj le bodo elastične, a mišice še niso vse! Svet rabi atletov, a rabi tudi filozofov! Poleg gladijatorjev v areni moramo imeti še večje junake znanstvenosti. Šport ne sme postati samemu sebi namen. On naj bo le okvir, ki obdaja sliko, duha. (Glavne misli so povzete iz Tothove knjige.)

SKAD „Zavednost“. V ponedeljek, 3. septembra t. l. ob osmi uri dopoldne se bo vršil v Soboti v Martinišču redni občni zbor z običajnim dnevnim redom.

Mladina Slov. Krajine na delu.

Dijaško polje: Pomen inteligence v človeštvu

Tebi, prebujajoča se katoliška dijaška mladina Slovenske krajine v razmišljanje sledeče:

„Inteligenci pripada važna, pogosto naravnost usodna naloga v življenju in usodah narodov, pa tudi cellega človeštva. Inteligenca je namreč misleči, življenje nepreglednih množic usmerjajoči del družbe, njen mozeg, njen kompas. Predvsem je jasno, da ne sme iti slepo svoje poti skozi življenje ter se mora neprestano orientirati, uravnati svojo smer po potrebah in po smotrih. Njen kompas je njen svetovni nazor. V njem je zasidrano vse njeno delovanje, iz njega vre sok njegovih sadov. Zato je osnovno važnó, ódkod kaka inteligenčna skupina črpa svoje idejne sokove. Vse panoge znanosti in izkustev ji nudijo neprestano gradiva za izboljšanje njenih sredstev. Ker pa celota znanstva in izkustva vre iz globljih nedosežnih virov, je osnovno pomembno, ali so to otrovni studenci ali vrelci žive zdrave vode. Inteligenca si mora biti torej predvsem svesta svoje velike moralne odgovornosti in usodne resnosti svoje ek-

sistence. Vsak trenotek se mora zavdati svojega poslanstva in vztrajno zasledovati svoj cilj. Inteligenca skupine, kakor smo n. pr. mi Slovenci, bi morala z vso instinktivno silo svoje duševnosti stremeti za tem, da si pojasni posebno nalogo slovenstva v svetu in v harmoniji vsega človeštva. Po tej nalogi bi morala uravnati svoje cilje in sredstva za njih dosego. Pozabiti pa ne smemo pri tem, da živimo v konkretnih položajih, ki se dajo mehnično točno opredeliti in da se imajo tudi ideologije dob in narodov v danih položajih prilagajati tem položajem, iskati oblik, ki so v danem položaju najuspešnejše. V dvoje osnovnih carstev posega človeško žitje in bitje in naprám obema nam je potrebna določna orientacija: v nebeško carstvo versko etičnega sveta in v zemeljsko carstvo naših družabnih razmer v najširšem smislu te besede v življenju.

Enostranost v teh razmerjih nikdar ni dobra, vzdržati ravnovesje med interesi obeh, je ena najvažnejših moralnih dolžnosti večnega poklica vsake inteligence. Kadar se ta razmerja kakorkoli motijo, nastanejo potresljaji, ki niso ugodni za družabno skupino, ki jo zadenejo.

(Dr. France Stelc: Slovenska inteligenca in ciril-metodij-ska ideja)

Požrtvovalne osebnosti so osrednje gonilne sile krščanstva in vseh velikih pokretov sploh.

„Moč krščanstva je predvsem odvisna od krščanskega življenja, od močnih krščanskih osebnosti. Krščanstvo ni osvojilo sveta z učenostjo in s teoretično apologetiko, marveč je zmagalo z neizprosno logiko življenja v Kristusu, z osebnim zgledom in z žrtvami, zmagovalo je ne s krščanskimi knjigami, marveč s krščanskimi osebnostmi. Sploh ima krščanstvo veliko globokega in skrivnostnega, kar se ne da doseči in obseči z definicijami in z modrovanjem, marveč se more samo s pomočjo milosti doživeti in se izraziti v življenju...“

Isto je z vsakim pokretom.

Vsaka velika ideja je „odvisna od osebnosti in od osebnih žrtev“. Pod njenim praporom se mora zbrati vsaj „nekoliko požrtvovalnih ljudi, ki so pripravljeni zanjo zastaviti vso svojo osebnost, širiti jo z vso vitalno močjo svoje osebe in svojega prepričanja ter se zanjo žrtvovati. Sploh ideje zmagujejo predvsem v vitalno silo globokega prepričanja in močjo zgleda požrtvovalnih idealnih osebnosti. Zlasti pa tako visoke ideje, ki presegajo pojmovanje povprečnih ljudi in manj idealne mase,

potrebüjejo izobraženih, idealnih in požrtvovalnih posredovalcev...“

„Ideje se ocenjuje in uveljavljajo po idealizmu in po žrtvah glasnikov. Ideja velja toliko in vpliva toliko, kolikor se zanje žrtvujemo...“

„Žrtev in ljubezen je naposled bistvo krščanstva. Ljubezen in žrtev, žrtev iz ljubezni je ona bojna sila, ki pridobiva srca, kroti zemljo in osvaja nebesa“. (Prof. dr. Franc Grivec.)

PREKOSNICE.

Kakši pápa, takša vera.

Misijonar v dalnoj misijonskoj pokrajini po nekštem opravi pohodi drugoverskoga duhovnika. Med gučom pride reč tudi na vero. Drugoverski duhovnik jako graja katoličansko vero, posebno pa njeno glavo, pápo. I naj dokaže svoje zaničevanje do pápe, fúčne i se zderé: „pápa“. Na fúč prileti k njemu njegov pes, šteroga je zvao za pápo i se zaničljivo smeje proti misijonari.

Misijonar njemu mirno to odgovori: „Kakši papa, takša vera!“

Širite Novine!

GLASI.

SLOVENSKA KRAJINA.

Izjava. Podpisani izjavlam, ka sem glasa: „Beltinci 25. julija . . .“ objavljenoga v 33. št. Novin, dne 19. VIII. 1934, ne jaz pisao. To izjavo tudi lejko potrdi uredništvo Novin. Nadale izjavlam, ka je glas: „Beltinci 25. julija . . .“ resničen, ar sem jaz sam bio napadnjeni i to tak, kak je to bilo popisano v tom glasi iz Beltinec. Za istinitost toga mam 6 svedokov. Celi dogodek je orožništvo javilo na sodnijo v Lendavo i navedenih 6 svedokov je bilo v toj zadevi že tudi zaslišanih. — Nadale izjavlam, ka se tiče napelavanja njegovoga fanta na krajo, da toga jaz ne sem nikdar včino i je ta trditev navadno ogrizavanje. Sodbo v vsem, si lejko napravi vsaki sam, ki pozna tozadevne beltinske razmere. G. Jožef Škafar se pa naj v prišestnom tam opravičavle, kde je ne kriv, ne pa tam, kde je kriv. Beltinci, 26. VIII. 1934. — *Lebar Franc.*

Izjava. Uredništvo Novin izjavla, ka je „glasa z Beltinec 25. julija t. l.“ v št. 33. dne 19. VIII. 1934. ne pisao F. Lebar iz Beltinec, kak to trdi g. J. Škafar v svojem uradnom popravku v št. 34. z dne 26. VIII. 1934. naših Novin. — Urednik

Črensovci. G. kaplan J. Bejek so odišli na duhovne vaje v Ljubljano. G. plebanoš so se pa osveženi vrnili z maloga počitniškoga oddiha.

Eden vagon žita bi potrebuvala agrarna zadruga v Črensovcih. Javite nam kmetje, počem bi je dali. Naši odposlanci, genite se! Minta naj se nam dološe.

Lendava. Dijakinjo Marijo Lonec so odpelali v Ormož v špitao. Zdravje se njoj pomalem vrača.

Na drž. meščanski šoli v D. Lendavo bo vpisovanje dne 1., 2. in 3. septembra. Otvoritevna služba boža bo 8. sept. ob pol 9. uri, a z rednim poukom se začne 10. sept. ob 8. uri. V I. razr. se lahko vpišejo učenci, ki so dovršili 4. razr. osnovne šole (brez slabše ocene) in niso stari nad 14 let. Za vpis morajo prinesiti s seboj „Izkaz“ (šolsko izpričevalo) in rojstni list. Za vpis v višje razrede morajo učenci prinesiti izpričevalo o dovršenem nižjem razredu. Vsak učenec mora napisati prijavo za vpis, kolokvano z Din 5. Za odmero šolnine mora vsak učenec prinesiti potrdilo davčne uprave (ali pa od urada — delodajalca, kjer prejema denar) o višini letnih davkov. Učenci staršev, ki plačajo manj kakor 300 Din davka, ne plačajo nobene šolnine. V denarju mora vsak učenec plačati D. 20, za zdravstveni fond in stroške za šolska izpričevala in izvestja. Revni učenci dobe na šoli učne knjige in tudi druge potrebščine.

Začetek šole se začne 1. sept. **Na znanje damo,** ka so vse priprave za knjigico, štera bo služila našim izseljencom v Franciji kak pomoč za spoved v slov.-franc. jeziki, dokončane i knjigica pride v kratkom v tisk.

Sobota. Prestavljeni so č. gosp. Jožef Vojkovič, kaplan, iz Sobote na Hotizo za kaplana-ekspozita. Novoga gospoda se Hotizanci jako veselijo. Mi njim tudi želemo zadovolstva i obilnoga božega blagoslova na njihovom novom mestu.

Kovačova Julika.

Tatvina v Prespurgi.

II.

Brata sta kazala globoko genjenost. Eden drugoga sta bativala, ka je to velka reč, ka se je zgodilo, da siromaki morata pomagati. Kazimir je, istina, meo pomisleke, da je grdo delo izdati someščana na policiji... ali Zlatko ga je mirio: „Moreva; za krüh, za slüh, za poštenje staroga služabnika se ide...!“ Kazimir se ne dao tak hitro zmehčati, želo je od policaja, naj dobro pogleda, če je klop resan last mestne občine.

— Je, če vama pravim, je trdo obvupani policaj. Primerjajte jo z vašov. Do pičice sta si ednakivi. Vse klopi mestne občine so ednake... Ponoči jo spoznam, tudi v največjoj kmici...

Kazimir se je vdao:

— Poslušajte, gospod stražnik, to klop je prineseo neki delavec.

— Tak, delavec, pravite!

— Njegova obleka je delavca kazala.

Gospod Suhec je pisao, med tem pa bole sebi mrmrao:

— Se zna, ka delavec... Što bi drugi napravo takšo lopovščino? Samo

Politični pregled.

Japonsko-ruska svaja. Napetost med tema državama je ešče izda jako velka. Japonci so ponovno zaprli nekaj ruski uradnikov. Rusija je zavolo toga zapiranja poslala Japonskoj oster protest. Japonska je ešče nej dala odgovora. Položaj je zdaj že telko čist, da do boja najbrž ne pride, pač pa sledkar kda. Japonska je mela lani pa ovo leto v boji s Kitajskov precu stroškov, zato pa si šče prle malo odpomoči, Rusija pa ne vüpa v zimi meti bojno, zato ka za vojaštvo ne bi mela zadosta hrane. Zanimivo pa je, kak druge države gledajo na to svajo. Anglija je kre Japoncov, zato, ka so njoj Japonci v njenoj politiki na izhodi od daleč nej tak nevarni kak ruski boljševiki. Severna Amerika pa je proti Japoncom zato, ar od Kitajske vsikdar več vkrej zemejo tisti

Cena za vožnjo v Maribor znaša: iz Sobote 42 Din, iz Lendave 38 Din, i 5 Din legitimacija.

Kotrigam Agrarne zadruge se naznanja, da 1. septembra naj pridejo samo tisti po penze, ki so odpovedali delež iz občine Žižki. Odsehmao bomo vsako občino posebi pozvali, naj se zobstom ne trüdiyo drugi. — Vodstvo zadruga.

Kartuzijanci v Pleterjah vzemejo v samostan par dobrih dečkov ali moškov, šteri znajo nikelko latinski pa so pripravljeni služiti Bogi z molitvov i pokorov. Ravnotak vzemejo za brate. Tem ne trbe znati latinski (dijački). Eden iz tišinske fare je tam že več let za brata, Naslov je to: Kartuzija Pleterje, p. Št. Jernej, Dravska banovina.

Rojaki v Franciji. Podpisani vas prošim, da mi eden ali drugi naš domačin iz Prekmurja javi naslov od g. *Matuš Jürj-a*, doma iz Šalovec, ki je pred leti odišo v Francijo in ne morem nikde dobiti njegovoga naslova. Zadnji njegov naslov je bio: *Matuš Jurij, ouvrier Yougoslave, Ferme du Moulin, Blanc Mesnil (S. et O.) Stroske* za pošto mu povrnem. Naslov naj mi pošlje na: Lanšček Karel, banovinska bolnica, Murska Sobota, Jugoslavija.

Važno za delavce v Franciji!

Francosko društvo za emigracijo v Zagrebi je izdalo slovensko-francoski i francosko-slovenski slovar, šteri obsega 184 strani i prek 5000 jezero reči. Slovar je prirejen tak, da se z lejka pravilno čte i piše. Vsaki delavec, šteri že malo zna francoski, se lejko s pomočjov toga slovara hitro navči gučati i pisati.

Znano je, da našim delavcom v Franciji dela največ težav neznanje jezika. S tem slovarom bo to olejšano. Domači, ki mate delavce v Franciji, ne pozabite na to i priporočajte ga svojim. Košta samo 12 Din. Poština posebi. Naroči se pri: Francosko Generalno društvo za emigracijo u Zagrebu, Trnajska cesta, br. 33.

naš delavec zmoro takšo hüdobijo... Delavec: komunist... Vsi delavci so sami komunisti...

Brata sta opominala gospoda, ka je najbrž komunist tisti delavec, — meo je najmré *zdelane roke*... Tüdi to je napisao policaj. Potem, da je meo zeleni šörc, v pruslekovom žepi pa cole.

Zdaj se je gospodi Suheci zasvetilo... Delavec z zelenim šörcem i s colomi je njegov znanec... Tüdi na to se je spominao — kama ga je nesla pot. Dečka sta pritrdila, ka resan ta, v tisto smer je odišeo... Policaj se je srečen zahvalüvao, tlačo knjižico v žep, prijelo je svojo dugo sablo v levo roko, čepico v desno, pa je cvro za „falotom“, kak so ga samo nesle pete.

Dečka sta se smejala, se mlatila po kolenaj i sta bila srečniva, kak znabiti nikdar prle.

Ali škoda, nato so se zbüdile skrbi. „Ka bo, če Suhec dobi delavca? Ali — če Suhec več ne pride nazaj v park?“ Hitro sta se odločila. Zlatko je zabrenkao na gitaro, Kazimir je začno veselo pesem.

Komaj sta začnola, je že prisopihao Suhec. Brisao si je čelo, lovio je sapo, rdeč je bio kak kühani rak:

— Gospoda, ka delata? Povedao

pokrajn, na šteri tržiyo Amerikanci. Iz toga se vidi, da so bojne dostakrat nikaj nej drugo, kak kšeft bogatih lüdi, da bi ležej draže tržili.

Španska. V Španiji se od dneva do dne a bole vidi, da pride med komunisti i med poštenimi strankami do odkritoga boja, najbrž tüdi do prelevanja krvi. Najmočnejša v tom boji je mlada ljudska stranka, štera obstoji po večini iz kmetskoga lüdstva i jo vodi moder i ognjevit Gil Robles. Proticerkvene stranke, štere majo na düšnoj vesti že telko nedužni živlenj i so telko cerkvi i verskih šol podežgale, se bojijo volitev, ar de lüstvo z njimi pošteno obračunavalo. V drugih državaj v politiki nega dosta spremembe. Vodilne politične osebe so vse skoro na počitnicaj, ravnotak poslanske zbornice, zato pa tüdi politično delo miruje.

Častitamo gospodi P. Cigüti, delavnimi in podjetnimi Salezijanci, ka so imenovani za prefekta (ekonoma) v Martinišči. Vsi dobrotniki Martinišča se tomi iz srca veselijo.

Vpisovanje za šolsko leto 1934/35 na državni realni gimnaziji v M. Soboti se bo vršilo po sledečem razporedu: V pondeljek, dne 3. sept., od 9. ure dalje: vpisovanje v IV. in III. razr.; v torek, dne 4. sept., od 9 ure dalje: vpisovanje v II. in I. razr. Pri vpisu se vplača: a) 50 Din za kolek na prijavo, b) 20 Din za zdravstveni fond, c) šolnina, ki se določi na podstavi davčnih potrdil. Pripomba: Vsakdo je dolžan prinesiti s sabo vsa davčna potrdila!

Novine so narasle za komadov: 2 v V. Polani, 1 v Strehovcih, 1 v Gančanih, 3 v Nedelici, 2 v Franciji, 1 v Beltincih, 1 v Srdici, 2 v Prosečkoj vesi, 6 v Medjimurji. Sküпно za 19 komadov.

Zadnji frtao leta! Novine koštajo samo osem dinarov do novoga leta na sküpnj naslov! Naročniki, širite je med nenaročnike!

„**Marijini Listi**“ i „**Marijikini Ogračeki**“ so se razposlali s tov številkov Novin. Kak smo že večkrat povedali, povemo znova, da mora vsaki plačati, kak te snopiče v roke dobi, celoletno naročnino za M. List i M. Ograček. Ovak kalendara ne moremo dati v delo. Vsi naj se po tom navodili ravnajo, širitelje i naročniki.

Deklicam, štere ščejo v Soboti gimnazijo obiskavati, naznanjamo, da dobijo stanovanje v Domi sv. Frančiška, Križova 4 pri č. sestraj družbe sv. Križa. Štere ščejo te stan dobiti, naj se zglasijo v Črensovcih pri predsedniku „Doma sv. Frančiška“.

Dijaki, ki ščete meti prehrano v Soboti v Domi sv. Frančiška, Križova 4, javite se pri predsedniku „Doma sv. Frančiška“ v Črensovcih.

Griža se širi po Slov. krajini, posebno v beltinskoj fari. Farniki so se v cerkvi opomenoli, kak naj se dr-

žijo, da se küzna bolen ne bo rázširjala. Glavno je čistoča. Zato si pred jelom operimo vseli roke i beteznika, ki je dobo grižo, večkrat operimo, da bo tisti, ka se klice betega nedo razširjale po oblasti berežnika na druge.

Sobota. Pripravljena odbora za nastavitev Krajevnih organizacij Udruženja borcev Jugoslavije (bojnikov) za občini Tišina i Küpšinci sta bila nastavljena v nedelo, dne 19. 8. 1934. Iz občine Tišina je vstopilo v pripravljani odbor 22 uglednih in poštenih kmetov Odbor vodi Šadl Štefan, posestnik na Tišini 9. V pripravljani odbor za občino Küpšinci pa je vstopilo 13 uglednih in poštenih kmetov pa vodi te odbor Gider Jožef, posestnik v Vancavesi 11. Pripravljena odbora jamčita, da bota ti dve krajevni organizaciji jako močnivi in odličnivi. Neštore gospode je ta ustanovitev tak močno zbudla, da sküšajo z grožnjami in silov preprečiti nadalni pokret bojnikov v Slov. krajini. Ali gibanje lüdstva se ne da zastaviti, ve je to gibanje zavolo svojih poštenih namenov jedino v stani, da zboljša zdajšnje neprijetne razmere pri nas i privede narod iz obüpa pali k pravomi deli. S silov pa se še ne nikdar dalo ničesa stalnoga doseči. Če pa bo to gibanje lüdstva našterim izpodneslo stočke, so si to sami zakrivali.

Potrebno kak vsakdenešnji krüh! Ka je tak potrebno?... Zavarovanje... V zdajšnjih težavnih časaj sirmak ne dobi penez. V velkoj stiski je posebno te, kda potkra smrt pri hiši i pobere šteroga člana družine. Kelko je te izdatkov! In kak malo je vretin, ki bi nüdile peneze za kritje raznih stroškov. Ka včiniti? Zavarovati se! „Karitas“ nüdi svojcom zavarvanca v slučaji njegove smrti velko pomoč... Zavarte se! In zavarte tüdi vaše domače, rod itd. Pritrgajte si mesečno 5 ali 10 ali 15 Din. Sami bote rešeni velke brige i rešeni bodo tüdi vaši domači. Zavarovalnica ne stavla skoro nikših pogojev. Zdravi morate biti i pri pristopi plačati 10 Din. To je vse. Kak hitro plačate prvo mesečno premijo, postane zavarvanje pravomočno i zavarovalnica bi izplačala vso zavarovalnino, četüdi bi taki vmrli. Ali ne to velka ugodnost? Samo pri osebah, ki so se dale zavarovati v starosti od 60 let dele, je enoletni starostni čakalni rok. A penezi tüdi pri teh ne idejo v zgübo; ar če zavarvanec vmrje v prvoj polovici čakalnoga roka, zavarovalnica vrne vse vplačane premije, če pa vmrje v drugoj polovici, izplača polovico zavarovane šume... Zglasite se taki pri vodstvi Karitas, Maribor, Orožnova ul. 8. ali v uredništvu Novin v Črensovcih ali pri domačih düšnih pastiraj. Tam bote dobili vsa potrebna navodila.

Z voza je spadnola Sraka Matilda v Gančanih i to tak nesrečno, da si je potrla pravo nogo. Prepelali so jo v bolnico v Soboti.

Medjimurje.

Nesreča. Na proslavo 600 letnice farne cerkve v Štrigovi so prišli tüdi püšpek iz Splita Dr. Bonefačić. Kda so se pelali v Čakovec na vlak, so se konji zagnali v telegrafski drog, kočija se je zdobila, püšpek pa si pokvarili roko.

Vlom. Neznani roparje so prevrtali 24. augusta steno na trgovini Grula Petra v G. Mihalovcih. Odnesti pa neso mogli nikaj, ar jih je eden pregnao. Pri mesečini neso opazili, ka se že dani i zato so mogli z dugim nosom oditi brez plena, kda so lüdje začeli že stanüvati.

Hitlerovci se vnožijo. Zadnje dni so pali potüvali Hitlerovci skoz Čakovec v Varaždin v svoje taborišče. Tü se njim jako dobro godi. Nemčija plača vsakomi austrijskomi pobegnjeneci 45 Din. na den. Varaždinski trgovci je njim jako veselijo, ar dobro služijo pri njih. A Hitlerovci se ešče tü držijo predpisov nemškoga zakona, šteri prepovedava Hitlerovim pristašom, da bi pri Židovaj kaj küpüvali ali od njih kaj jemali. Zgodilo se je v Varaždinu, ka je nemškomi dečki ponüdo par ciretlinov neki gospod iz Varaždina. Dečko je vzeo cigaretilne i se zahvalo za nje. Kda je pa sledkar zvedo, ka je dotični gospod židov, je neseo nazaj cigaretilne i njemi je vlüdnö vrno z rečmi: Ne zamerite gospod, ne smem je sprejeti.

(Dale.)

PO DRŽAVI.

Oblak je doli spadno nad Grosupljem niže Ljubljane i je povzročil veliko povoden. Povoden je vničila vso otavo i je tudi napravila velki kvar na jesenskom povi.

Za plebanoša v Rogaško Slatino so imenivani g. Julij Vajda, dozdajšnji plebanoš na Prihovi.

500 letnico velkoga zvona so obhajali 26. avg. t. l. v Zalogu blizu Ljubljane. To je eden najstareših zvonov daleč naokoli.

Včele so napadnole konje. Nekšji čebelar iz Maribora je svoje včele spravilo v Cirkovce na pašo. Nekoga dneva pa je mimo čebelnjaka vožila ženska z dvema konjoma. Včele so se sipale na konje i je vse zgrizle. Konji so vse strgali i vujšili; nato sta se doli vdarila i tak kotala, da si olejšata bolečine. Tudi ljudje, ki so prišli na pomoč, so bili precu spikani. Živnozdravnik je spoznal, ka konji majo močno krvno zastrupenje i vendar je vüpanje, ka jiva ozdravi.

Sin Angleškoga krala v Sloveniji. Princ Jurij, sin angl. krala, je pohodo Slovenijo. Dne 16. VIII. t. l. je prileto s svojim športnim letalom iz Pariza v Ljubljano. Na njega je čakalo ob sprejemi več visokih gospodov.

Prezv. škof I. Dr. Tomažič so odpotovali po Nemčiji, Holandiji v Belgijo, da obiščejo slovenske izseljence. Na večih mestaj bodo predgali našim izseljencom. Bog blagoslovi njihovo apoštolsko pot.

OKOLI PO SVETI.

Velka železniška nesreča v Mandjuriji. Brzi vlak je skočilo iz šinj. 15 mrtvih i 20 težko ranjenih. Japonci krvijo Ruse, ka so nesrečo oni povzročili.

Ybol William, Angleški raziskovalec morja se je spüsto 2.500 m v morskoglobočino. Tak globoko je dozda ešče živ človek ne prišeo. Drugič šče priti ešče bole globoko.

Na Portugalskom v Maertolu Marija Luziano zaoblübila, ka bo vživala samo cukar i vodo, če ji oča ozdravijo iz težkoga betega. Pri toj oblübi je ostala 44 let i je 56 let stara zdaj vmrla.

V Salzburgu so ustanovili letos novo kat. visoko šolo. Vlada je sklenola to postaviti na drž. stroške. Prosilave se je vdeležo tudi kardinal i bečki nadškof Innitzer i predsednik republike Miklas.

Hindenburgov testament so potvorili i v njega napisali to, ka je pokojni niti mislo ne. Ka vse so zmožni ljudje i to največša gospoda. Pokojni maršal je tudi eden den prle mro, kak so vodali.

800 m visika gora se je pogreznila na otoki Sumatra. Domačini so vidli kak se je z nje pokadilo i čüli odspodi votlo grmenje, nato se je gora začela pogražati in je v par vöraj zginola.

Jantar.

Gda je casar Neron prirejal svoje glasovite živalske borbe, so bile zaščitne mreže pred državnimi ložami vsikdar okinčane v jezera; se blestečih zlatožutih kamenčkov. To lepitično kamenje je prinesla s sebov neka ekspedicija iz ogromnih pragozdov pri morji daleč na sevir. Rimlani so zvali to kamenje „succinum“ i so ga z zlatom plačüvali.

To je bila zaistino čüdna snov. Germani, šteri so z posredüvanjom Rimlanov tržili s tem „kammom“, celo v vzhodno Azijo, so hitro to zapazili, ka ogenj to kamenje vničuje. Kamen pa gori. Nečüveno! V starom nemškem jeziki se za „goreti“ pravi „bernen“, i zato so to čüdno reč imenüvali „Bernstein“: kamen, šteri gori.

Že ženske prekamene dobe so kazale veliko nagnjenost k nakiti iz toga kamna, ki je jantar (gyanta). V mlajšoj kamenoj dobi so takratni umetniki zvün drugih okrasov izrezavali iz te snovi tudi kepe lüdi i živali. Grki, šterih žene so jako cenile obeske iz jantara, so kamen imenüvale „elektron“, ka pomeni „sunčna pena“. Gotovo je, ka trbe te izraz tumačiti s pojavom, da so skakale iz jantara, šteroga so čistili s krpov, žive iskre. To je elektrika.

Prvi, šteri je vgonjavao, ka je jantar, je rimski vučenjak Plinij; on se je kak „general konjenje v Germaniji posebno zanimao za to „steklo“ — „glasum“. Smejao se je

Izkaz

o iztočenih količinah alkoholih pijač v občinah sreza dolnjelendavskega:

O b č i n a	V letu	
	1929	1930
	litr.	litr.
Beltinci	50839	57548
Gornja Bistrica	8261	8077
Srednja Bistrica	3533	2700
Bogojina	6232	3480
Bratonci	8207	12518
Črenšovci	13395	14990
Dokležovje	6086	8742
Dolgavas	13956	8128
Dobrovnik	19606	12169
Gančani	7261	5551
Gaberje	5956	1178
Gomifca	4240	3166
Hotiza	14115	13831
Ivanci	1049	864
Ižakovci	11753	16563
Kapca	8059	5052
Kobilje	12648	8727
Dolnji Lakoš	4434	2226
Gornji Lakoš	9393	5750
Dolnja Lendava	71780	68948
Lipa	7212	7380
Lipovci	10278	11724
Melinci	5735	10367
Motvarjevci	3937	2328
Nedelica	4577	4666
Odranci	5843	9138
Petešovci	4877	3122
Velika Polana	5597	6992
Radmožanci	452	958
Renkovi	9269	5691
Trnje	2555	—
Turnišče	40729	31662
Zamostje	1708	—
Žižki	3368	3797
Genterovci	4552	2995

Opomba: V vseh ostalih občinah sreza ni gostilne.

V izkazanih količinah je všteto: vino, pivo in žgane alk. pijače.

Službena naznanila.

III. No. 6173/1.

Kraljevska banska uprava dravske banovine

r a z g l a š a :

Člen 48., odstavek 3. finančnega zakona za leto 1934/35 z dne 28. marca t. l. določa, da morajo vinogradniki zatreti samorodnice do 1. marca 1935, sicer store to oblastva. Za svojo hišno uporabo sme kmetovalec začasno obdržati do največ 500 trsov.

S tem členom finančnega zakona je samo dopolnjen še vedno veljaven čl. 23. Zakona o obnavljanju in pospeševanju vinogradništva od 30. decembra 1921, ki se glasi:

„Radi vzdrževanja naših vin na dostojni višini, ki je neizogibno potrebno, da se ojači izvoz vin, se prepoveduje tako po državnih in privatnih trsnicah, kakor tudi po vinogradih razmnoževanje in sajenje onih hibudov ameriške trte in hibridov med ameriško in evropsko trto, ki rode neposredno brez cepljenja. Izvzeti so samo oni hibridi, za katere da dovoljenje ministrstvo za kmetijstvo.

Vsako novo sajenje šmarnice in izabele je še vedno prepovedano in se bo po zakonu strogo kaznovalo, ker ni prinesel novi zakon v tem pogledu nobene spremembe, pač pa strogo določbo, da ne sme za prihodnje leto noben vinogradnik obdržati od starih nasadov več kot 500 trsov samorodnic (šmarnice) za lastno hišno uporabo.

Kraljevska banska uprava bo v okvirju proračunskih možnosti tudi letos podpirala zatiranje šmarnice na sledeče načine:

1) Dovoljevala bo za vsaka dva letos izkrcena trsa samorodnic v izrazito vinorodnih legah po en cepljen trs plemenitih sort iz banovinskih trsnic, ki so: v Pekrah (p. Limbuš), v Kapeli (p. Slatina Radenci), v Dramljah, v Leskovcu, (p. Krško), v Kostanjevici, v Draščih (p. Metlika), na vinarški in sadjar-

ski šoli v Mariboru ter na Kmetijski šoli na Grmu (p. Novo mesto.)

V slučaju, da bi zaloge trsja v navedenih trsnicah ne zadostovale in če bodo še na razpolago denarna sredstva, se bo dal denarni prispevek za nabavo trsja od privatnih trsnicarjev, ki imajo dovoljenje za trsnicarstvo od ministrstva za kmetijstvo. Najvišji prispevek bo znašal Din. 1 — po kosu.

Radi omejenih sredstev se bodo uočevali le manjši vinogradniki v slabih gmotnih razmerah. Prošnjo je kolkovati z Din 5 in jo predložiti občinski upravi skupno s potrdilom katere od navedenih banovinskih trsnic, da je prosilec trsje pri nji naročil. Občinska uprava poda na prošnji izjavo ogmotnem stanju prosilca in dali je položaj res izrazito vinoroden ter navede število trsov šmarnice, oziroma ostalih samorodnic, ki jih namerava vinogradnik zamenjati z žlahtno trto. Tako opremljeno prošnjo pošlje občina na pristojno sresko načelstvo, ki bo preko svojih kmetijskih referentov kontroliralo v prošnjah navedene podatke in prošnje odposlalo na Kraljevsko bansko upravo v Ljubljani.

2) V izjemnih slučajih se bo moglo upoštevati tudi prošnje iz nevinorodnih krajev, kjer se bo dodeljevalo samo za letos izkrceno šmarnico odgovarjajoče število sadnih drevesc in sicer največ eno drevesce za 50 izkrcenih trsov šmarnice.

Po 15. februarju 1935 dospele prošnje se ne bodo upoštevale.

Za vsak uspešno precepljen trs šmarnice v izrazito vinorodnih legah se bo dovoljevalo po Din. 0-20 nagrade manjšim vinogradnikom, ki se nahajajo v slabih gmotnih razmerah. Prošnjo je treba kolkovati z Din 5. — ter jih vložiti do 20. septembra 1934 preko občinske uprave in sreskega načelstva. Občina poda slično izjavo kot v slučaju pod 1) s to razliko, da navede število letos uspešno precepljenih trsov šmarnice, mesto števila trsov, ki jih je zamenjati z žlahtno trto. Kontrolo izvede sresko načelstvo preko svojih kmetijskih referentov.

Kraljevska banska uprava dravske banovine. V Ljubljani, dne 31. julija 1934

Za bana-pomočnik: Dr. Pirkmajer, s. r.

Gospodarstvo.

Vreditev gnojšč.

Če idemo mimo naših kmečkih gospodarstev, bomo redko vidili, da je gnojšče vrejeno. Naši kmetje najimre ešče izda ne razmijo, kak velke važnosti je vrejeno gnojšče i da se z nevrejenim gnojščom zgubi dosta zemli potrebnih snovi, ki jih ma v sebi gnojšnica. Zavolo neurejenoga gnojšča trpi kmet veliko škodo.

Izračunano je, da vsebuje 4—5 jezero litrov dobre gnojnice okoli 20—25 kg čistoga dušika, 30—35 kg čistoga kalija, ka odgovarja več nego 1 meterskomu stoti umetnoga dušičnoga gnojja i 75—90 kg 40% kalijeve soli.

Edna krava da letno 4—6 jezero litrov mokrinc, v šteroj je okoli 40—60 kg čistoga dušika i 60—90 kg čistoga kalija. To odgovarja po priliki 2 metroma umetnoga dušičnoga gnojja i 1-5 stoti 40% kalijeve soli.

Vsaški napredni gospodar bi morao od toga voditi račun i se potrditi, da izkoristi te zemli potrebne snovi tak, da ne zanemari gnojšče, ar pomeni razsipavanje gnojja i gnojšnice, razsipavanje lastne imovine

Pri nas na Dolenskom imajo gnojno jamo pod podom v štali. Priporoča se pa vsekak vzorno urejeno gnojšče, ki ga vidimo že pri nas na večih mestaj. Če si pa toga nemiemo napraviti, gledajmo, da bo pod podom — na dni jama, — dobro strnjena ilovica, ki ne prepüšča gnojšnice, ali da bo ta jama betonirana (cementana.)

Tam so bole ohranjene, nego egiptovske mumije, Tomi konservirani se more zahvaliti znanost, ka dnesden zna, kakše je bilo v davnih časih živalstvo i rastlinstvo v tistih krajih. V jantari so najšli več vrst martinčkov i küšcarov, buh, raznih dlak ftičjega perja, 190 vrst bilk i vnogo jezero različnih malih živalic med njimi samo müh i mišic 650 vrst. Vseučilišče v Kraljevci (Königsberg) je melo že pred bojnov nad 70 jezero falatov jantara s takšimi živalicami. Pa tudi falačke lesa so najšli v jantari. Posrečilo se je dognati, da so skalince, iz šterih se je cedila smola, i vučenjaki so dognali celo vrsto drevja i ga po telkih letaj spravili v kategorije.

Gda zapiše v Samlandi takzvani jantarni veter, meče morje ešče dnesden za süho jantar. To so falatje z dna morja, šteri so nastanoli poznej i so ne prišli na obrežje. Oni ležijo med pesikom i prodom, dokeč je morje ne izliže iz okolice i s kakšim močnejšim valom vrže na süho. Jantar je samo za malenkost bole zmeten kak voda, pa je to lehkogogoče. Edno viherno noč l. 1868. je morje pri Palmnickeni splavilo celih 2 jezero kil jantara i je pognalo na plivino, ka so ostali na sühom.

Ali potreba jantara na sveti je tak velka, da je zberanje i lovljenje z mrežami ne moglo zadovoliti. Že za Fridrika Velkoga so kopali kakših 10 metrov globoko v zemlo, ali vendar šče 30 m preplitvo. Šteli so ga pridobivati

Pošta.

Lebar Kolomana i Maršič Ivana domači. Novine so prišle nazaj. Prosimo domače, da nam pošlejo njihove nove naslove! — I. Z. i Šk. Niš. Hvala za pismo i poslano. Se priporočamo vnaprej. — Dopisnike prosimo malo potrpenja, ka včas nemremo naednok objaviti vaših dopisov. Pride vse na red —

Razglas.

Občina Turnišče, bode dne 9. sept. t. l. popoldne ob 2. uri v prostorih občinskega doma v Turnišču oddajala na javni dražbi v najem za dobo treh let svojo občinsko gostilno v Turnišču št. 134. Pred pričetkom dražbe morajo reflektanti položiti vadium Din 1000.—, kavcija za položitev znaša 10% enoleine najemnine, Natančnejši pogoji se dobijo pri občinski upravi v Turnišču med uradnimi urami.

Upravna občina Turnišče
srez Dolnja Lendava.

Advokat
Dr. Sbrizaj Teodor
vljudno naznanja, da
je otvoril svojo
odvetniško
pisarno

v
MURSKI SOBOTI,
Šolska ulica št. 1.
—: (Bivša Peterkova hiša) :—

BANKA BARUCH

15, Rue Lafayette, PARIS

odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu. Vršü vse bančne posle najkolantneje Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64, Bruxelles; Francija: št. 1117-94, Paris; Holandija: št. 1458-66; Ned. Dienst; Luksemburg: št. 5967, Luxembourg. — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice.

24-13

Izredna prilika.

V trgu Gornja Radgona se prodajata kolod-
lepo posestvo

z velikim sadonosnikom in dvostanovanjsko hišo ter novim gospodarskim poslopjem. — Več se izve v

Posojilnici v Gornji Radgoni.

Glasüjte v Novinaj!

kak premog ali rüdo. Komaj moderni stroji so zadeli živo. Tej nagrabiyo v kubičnom metri zemle mogoče 5 kil toga germanskoga zlata, tak ka se more računati, da je na sveti 100 milijonov kubičnih metrov jantara. I to samo v Prusiji, kajti indri ga nega na vsem širnóm sveti. Z pogledom na to pa, da ide 75% čez mejo v svet, je te predmet za nemški izvoz velevažen.

Jantar povsod visoko cenijo. Evropi je lübbši zlatožuti svedli, Afriki pa belkasti, i tam Zamorci dostakrat dajo svoje bogastvo v jantar. Kitajka nori za ogrlicov iz jantara, Evropejka na jugi pa ima skomine za rožni venec iz jantara. Pa tudi v islamski svet idejo jezero i jezero mohamedanskih čiseo.

Že v 13. stol so meli Nemci strügarske zadruge za obdelavanje jantara. V 17. stoletj so rezbarje iz Kraljevca napravili ruskomu cari slovito jantarsko dvorano v Carskom seli, za štero so rabili skoro 50 let. Zadnja leča pa so napravili nov umotvor: model sobe v Gdanski, šteri je meter i 1/4 velki. Delali so 3 leta, zato se pa ta umetnina ceni na 2 milijona dinarov.

Od leta 1897. ima pruska država na jantar monopol, sploh pa vsakši falaček, šteroga što najde, je njena last. Sezna pa dobi vsaki nagrado. To je toti dobro i prav za državno bladajno, i za tistoga, šteri išče jantar, gotovo tudi.